

POSTANOWIENIE

13 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 13 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku R. B.
w przedmiocie ustalenia planu spłaty,
na skutek skargi kasacyjnej R. B.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z 24 marca 2021 r., XXIII Gz 74/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje radcy prawnemu M. Z. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 2700(dwa tysiące siedemset 00/100) złotych powiększoną o kwotę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(K.G.)

UZASADNIENIE

W świetle art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący R. B. powołał się na istotne zagadnienie prawne i potrzebę wykładni przepisów prawa. Zagadnienie prawne odniósł do dopuszczalności przyjmowania przez sąd drugiej instancji za własne ustaleń sądu pierwszej instancji w sytuacji, w której w postępowaniu przed sądem drugiej instancji kwestionowano głównie ustalenia faktyczne poczynione przez sąd pierwszej instancji. Podniósł również, że istotnym zagadnieniem jest „(...) to, czy i jakie zasady procesowe obowiązują w postępowaniu przed sądem upadłościowym.”. Potrzebę wykładni przepisów prawnych odniósł do art. 63 ust. 1 pkt 1 pr. upadł. i konieczności wyjaśnienia stosowania ogólnych przepisów o egzekucji w postępowaniu upadłościowym. We wniosku wskazano również na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej.

W świetle utrwalonego stanowiska, powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą;

konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

Powołanie się z kolei na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by skarżący wykazał twierdzone przyczyny kasacyjne.

Problem dopuszczalności opierania się przez sąd drugiej instancji na ustaleniach faktycznych poczynionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym nie stanowi *novum* i był wielokrotnie rozważany przez Sąd Najwyższy. W judykaturze tej wskazano m.in., że akceptując ocenę dowodów dokonaną w pierwszej instancji sąd drugiej instancji nie ma obowiązku przytaczania przyczyn, dla których poszczególnym dowodom przyznano albo odmówiono mocy dowodowej; może poprzestać w tej mierze na uznaniu za własne poczynionych ustaleń faktycznych, z zastrzeżeniem obowiązku odniesienia się do zarzutów apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.) (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2017 r., I CSK 212/16, z dnia 14 września 2017 r., V CSK 666/16, z dnia 6 grudnia 2017 r., I CSK 136/17, a także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 r., II PK 68/13). We wniosku nie sformułowano nowych jurydycznych argumentów, które przemawiałyby za potrzebą kolejnej wypowiedzi orzeczniczej Sądu Najwyższego w tej materii.

Niezależnie od tego, należało zwrócić uwagę, że stanowisko Sądu Okręgowego co do możliwości przeznaczenia na spłatę wierzycieli kwoty uzyskanej

przez skarżącego z tytułu jednorazowej wypłaty świadczeń rentowych lokowało się na płaszczyźnie oceny prawnej sprawy, nie zaś prawidłowości ustaleń faktycznych. Sąd Okręgowy nie pominął w tej mierze zarzutów skarżącego, lecz odniósł się do nich, dzieląc ocenę prawną Sądu Rejonowego.

Z wniosku nie wynikało również, aby istotnie powołane we wniosku przepisy budziły poważne wątpliwości w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., wykraczające poza poziom immanentnie związany z procesem sądowego stosowania prawa. Wywody skarżącego abstrahowały ponadto od tego, że czym innym jest przynależność określonych składników majątku do masy upadłości (art. 63 pr. upadł.), czym innym zaś możliwość przeznaczenia takich składników na spłatę wierzycieli w ramach planu spłaty (art. 491¹⁵ pr. upadł.), który ma być wykonywany z założenia dobrowolnie; pomijały również prezentowany w judykaturze pogląd, według którego ograniczenia egzekucji określone w art. 833 k.p.c. dotyczą przysługujących dłużnikowi wierzytelności z tytułu wymienionych w tym przepisie świadczeń periodycznych, natomiast do kwot pobranych z tego tytułu przez dłużnika zastosowanie może znaleźć art. 829 pkt 5 k.p.c. lub art. 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (jedn. tekst: Dz. U. z 2022 r., poz. 2324) (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1981 r., III CZP 32/81, OSNCP 1982, nr 7, poz. 93 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1976 r., II CR 398/76).

Skarżący nie wykazał również, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona, co wymaga przytoczenia argumentów wskazujących, że zaskarżone orzeczenie jest wadliwe w sposób oczywisty i widoczny na pierwszy rzut oka dla każdego przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2013 r., III CSK 311/13, OSNC 2014, nr 7-8, poz. 83, z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015, nr 7-8, poz. 91 i z dnia 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18). Sytuacja taka nie miała miejsca w sprawie rozstrzygniętej zaskarżonym postanowieniem.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w związku z art. 229 ust. 1 pr. upadł., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O wynagrodzeniu należnym pełnomocnikowi skarżącego orzeczono na podstawie art. 22³ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (jedn. tekst:

Dz. U. z 2022 r., poz. 1166), z uwzględnieniem § 8 ust. 1 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265) oraz art. 64 ust. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP (por. m.in. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19, OTK-A 2020, poz. 13).

(K.G.)

[ł.n]

